

*Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický, v.v.i.
Historický ústav Akademie věd České republiky, v. v. i.*

Seminář

Kartografické zdroje jako kulturní dědictví.

Praha, 11. 6. 2015

Cíle semináře

- Podat **průřezový pohled na problematiku** digitalizace, zpřístupnění a využití starých kartografických děl
- Ukázat dílčí kroky procesu digitalizace starých map
 - Skenování
 - georeferencování - příklad na III. vojenském mapování
 - Zpřístupnění on-line s nástroji k využití
- Seznámit s novou metodou digitalizace starých glóbů
- Informovat o nové virtuální mapové sbírce Chartae-antiquae.cz
- Zprostředkovat nové výsledky výzkumu v oblasti historické krajiny
- Současně informovat o cílech a dosavadních výsledcích projektu „Kartografické zdroje jako kulturní dědictví“

Program semináře

Úvod

1. **Bilance evidence a zpřístupnění starých map v ČR (Chodějovská E.)**
2. **Digitalizační centrum včetně plnění databáze rastrových map uživateli (Antoš F., Talich M.)**
 - přestávka 15 min

Digitalizace a zpřístupňování starých kartografických zdrojů I. 10:45h

3. **Přehled vhodných metod georeferencování starých map (Cajthaml J.)**
4. **Staremapy.cz a další výsledky projektu TEMAP (Dufka J., Žabička P., Přidal P.)**
5. **Detekce kartografického zobrazení starých map (Bajer T.)**
6. **Vlastnosti elastické transformace kolokací (Soukup L.)**
7. **Georeferencování map III. vojenského mapování (Havrlant J., Talich M.)**
 - přestávka na oběd 60 min

Program semináře

Digitalizace a zpřístupňování starých kartografických zdrojů II. 13:15h

8. Automatické rozpoznání značek v rastrových obrazech speciálních map III. vojenského mapování (Kotera J., Talich M.)
9. Digitalizace glóbů (Ambrožová K., Havrlant J., Talich M.)
10. Virtuální mapová sbírka Chartae-antiquae.cz (Böhm O., Talich M.)
- přestávka 15 min

Mapa, obraz, text – historická krajina. Synergie výzkumu 14:30h

11. Třeboňsko (Šimůnek R.)
12. Broumovsko (Chodějovská E.)

Závěr

Projekt „Kartografické zdroje jako kulturní dědictví“

- **Podtitul:** Výzkum nových metodik a technologií digitalizace, zpřístupnění a využití starých map, plánů, atlasů a glóbů.
- V rámci programu NAKI MK
- 2011 – 2015
- Web projektu: naki.vugtk.cz
- **Cíle:**
 - vytvoření expertního znalostního systému v podobě webového portálu, jehož hlavní komponentou bude sada on-line nástrojů pro digitalizaci, zpracovávání, zpřístupňování a především využívání starých map, plánů, atlasů a glóbů.
 - Další důležitou komponentou bude on-line dostupná otevřená databáze starých kartografických děl = Chartae-Antiquae.cz – virtuální mapová sbírka.
 - Součástí tohoto systému budou též zpřístupněné metodiky a technologické postupy, které budou vytvořeny a ověřeny během projektu.
 - Na webovém portálu bude umístěn on-line průvodce historickou krajinou s pracovním názvem „Virtualita a realita - obraz historické a současné krajiny Česka“ s vybranými ukázkami proměn krajiny k období středověku, raného novověku, 19. a 20. století.

english

23 modelů glóbů on-line!, 20. dubna 2015

Sbírka glóbů se rozrostla o další **3D modely**. Za prohlédnutí určitě stojí hvězdné glóby od Coronelliho (1688), Eimmarta (1705) a Doppelmayra (1728).

35 tisíc map a 9 modelů glóbů on-line, 2. ledna 2015

Ke konci roku 2014 bylo ve **Virtuální mapové sbírce** zpřístupněno téměř 35.000 map a plánů a také 9 modelů glóbů.

Automatické vyhledávání mapových značek, 14. listopadu 2014

Na **Virtuální mapové sbírce** byla spuštěna nová webová aplikace. Touto aplikací je možné pohodlně prohlížet automaticky nalezené mapové značky na mapách III. vojenského mapování z období 20. a 30. let dvacátého století.

27 tisíc map a plánů on-line, 25. srpen 2014

Virtuální mapová sbírka v tuto chvíli obsahuje přes 27 tisíc různých map a plánů, které lze prohlížet on-line ve vysokém rozlišení. Mapy lze vyhledávat buď pomocí geografického vyhledávání nebo pomocí pokročilého vyhledávání. V pokročilém vyhledávání je možné například vyhledávat mapy jen ze zvoleného archivu. Lze tak zjistit, že z Třeboňského státního archivu je on-line zpřístupněno téměř 8 tisíc map a z Národního technického muzea okolo 6 tisíc map a plánů.

Galerie glóbů, 16. července 2014

Na Virtuální mapové sbírce v sekci **Glóby** jsou vystaveny 3D modely glóbů ze Strahovského kláštera a Národního technického muzea. Modely glóbů lze prohlížet v aplikaci GoogleEarth, která také umožňuje jednotlivé modely mezi sebou porovnávat pomocí zprůhledňování.

Katalog Mapové sbírky HÚ AV ČR, 30. května 2014

V **katalogu** Mapové sbírky HÚ AV ČR je několik desítek nových záznamů s i náhledy (doporučujeme zapsat do pole formát MAPY). Publikovány jsou i první záznamy map III. vojenského mapování. Byla spuštěna nová verze towns.hiu.cas.cz

MapComparer, 8. května 2014

Virtuální mapovou sbírku obohatila nová webová aplikace MapComparer, která umožňuje porovnávat různé staré mapy ve čtyřech mapových oknech. V každém okně si lze spustit jinou mapu a porovnávat tak 4 mapy naráz. Zoomování a posouvání mapy v jednom okně synchronně posouvá mapy i v ostatních oknech.

Model glóbu W. J. Blaeua, 15. dubna 2014

Řešitelské instituce

VÚGTK, v.v.i.

Historický ústav AV ČR, v.v.i.

Naše další projekty

Mapový portál VÚGTK, v.v.i.

Historický atlas měst

Katalog HÚ AV ČR, v.v.i.

Mapová sbírka HÚ AV ČR, v.v.i.

Spolupracující instituce

SOA v Třeboni

Národní knihovna v Praze

Muzeum Brněnska

SOA v Plzni

Fakulta životního prostředí, UJEP

Národní archiv

SOA v Zámruku

Národní technické muzeum

Městské muzeum v Jaroměři

Městská knihovna v Praze

Městské muzeum v Hořicích

Královská kanonie premonstrátů na Strahově

Státní oblastní archiv v Litoměřicích

Klaudian Praha, s. r. o.

STU v Bratislavě, Stavební fakulta

Slovenská agentúra životného prostredia

http://naki.vugtk.cz/

Datum vydání: 1200 2000 Měřítko: 1 : 100 1 : 7500000 Pokročilé vyhledávání

Radit podle: Název ▼ vzestupně ▼

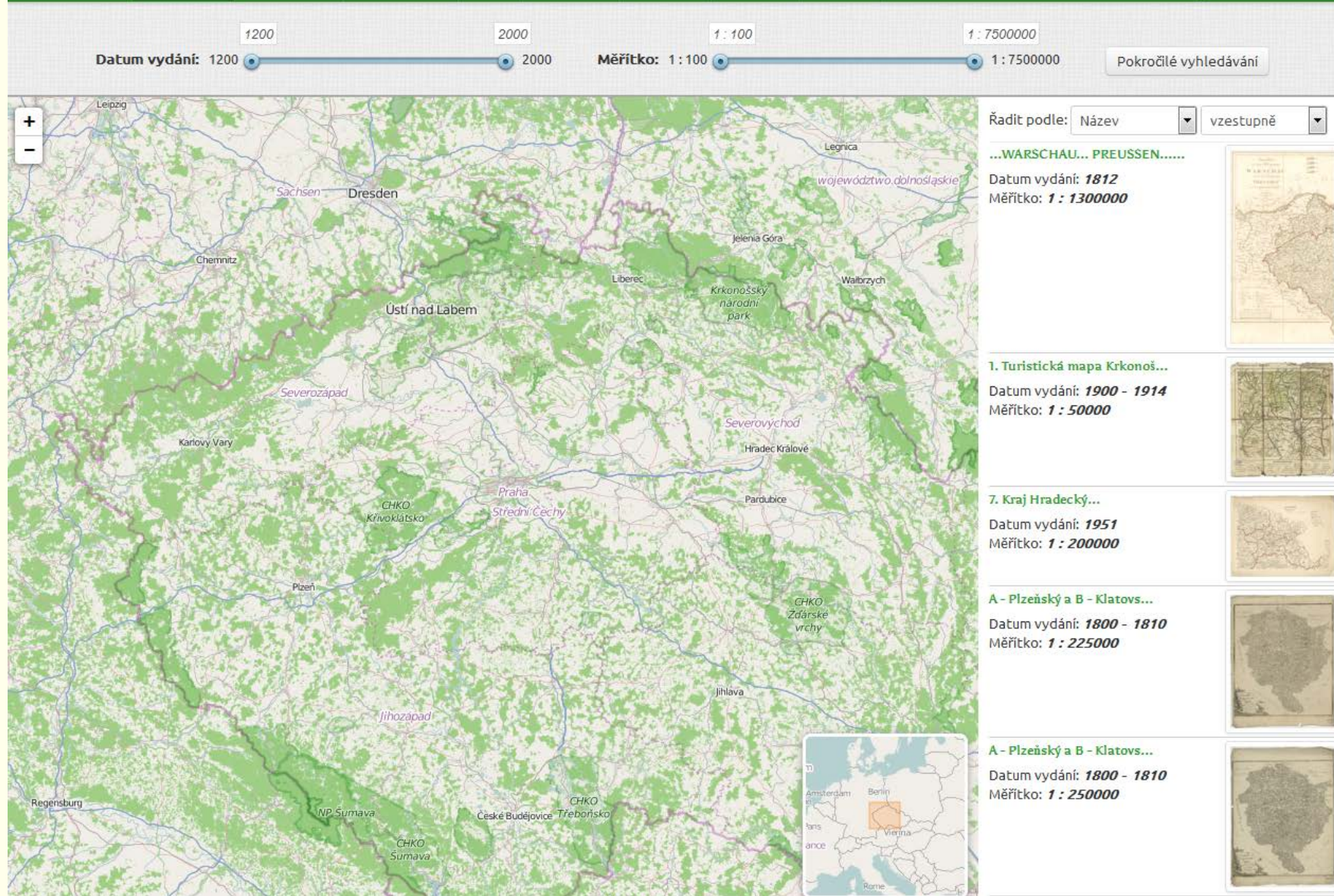
...WARSCHAU... PREUSSEN.....
Datum vydání: 1812
Měřítko: 1 : 1300000

1. Turistická mapa Krkonoš...
Datum vydání: 1900 - 1914
Měřítko: 1 : 50000

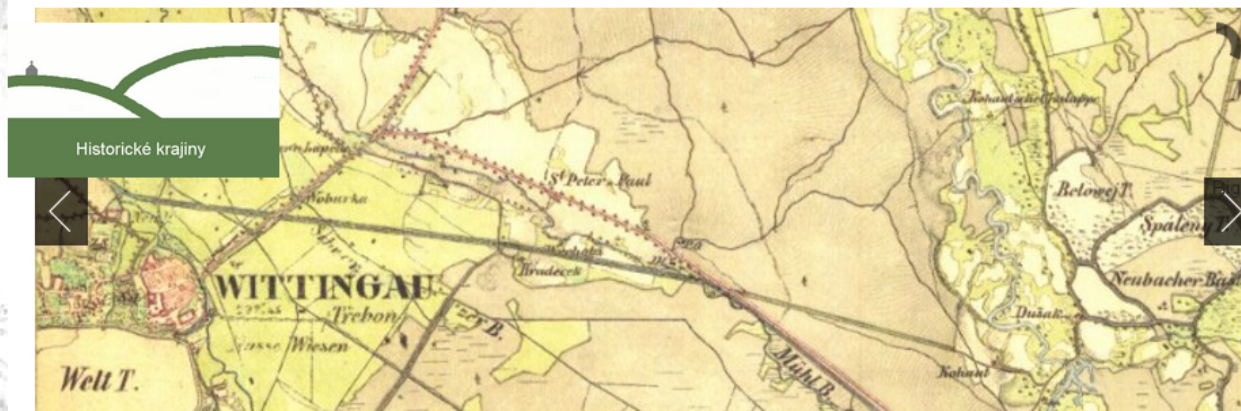
7. Kraj Hradecký...
Datum vydání: 1951
Měřítko: 1 : 200000

A - Plzeňský a B - Klatovs...
Datum vydání: 1800 - 1810
Měřítko: 1 : 225000

A - Plzeňský a B - Klatovs...
Datum vydání: 1800 - 1810
Měřítko: 1 : 250000

<http://www.chartae-antiquae.cz> 7

Historical landscapes | Historické krajiny

Historická krajina představuje jedno z témat, kterým je v posledních dvou desetiletích věnována zvýšená pozornost jak ze strany odborné, tak i laické veřejnosti. Jakkoli nelze jistě říci, že by studium krajiny a jejich proměn byl před rokem 1989 tématem neznámým, skutečnosti zůstává, že zvýšený zájem o historické krajiny přichází ke slovu až po roce 1989. Možnost necenzurovaného (a namnoze tedy kritického) pohledu na vývoj krajiny v uplynulých 40 letech tu byla jen jedním z aspektů. Dalším byla aktuálnost tématu – „návrat ke starým hodnotám“ představoval v rané polistopadové době jednu z domnělých cest fyzické i duchovní obnovy společnosti, přičemž právě „krajiny našich předků“ připadla v rejstříku skutečných i domnělých hodnot minulosti, jež měly sloužit jako vzor, nezanedbatelná úloha.

V kontextu studia historické krajiny je pro nás totiž podstatnější otázka: jak si vlastně máme představit onu „původní krajinu“, o jejíž obnovu usilujeme? A co konkrétně znamená (nebo vůbec může znamenat) ji „obnovit“? V praxi jde zpravidla o pokusy vrátit krajině něco z jejího bývalého dokumentovatelného rázu. Snad stojí v pozadí i podvědomá snaha alespoň zčásti kompenzovat násilné a namnoze nešťastné zásahy druhé poloviny 20. století, ale i nezáměr tehdejší doby, jež velmi negativně poznamenal staleté dědictví kulturní krajiny (jako ukázkový příklad obnovy „barokní krajiny“ lze uvést poutní cestu z Plas do Mariánské Týnice).

Odborné studium historické krajiny (pro určité období) anebo historických krajin (ve smyslu vývoje krajiny ve zvoleném prostoru) se může ubírat několika základními cestami. Dva základní proudy – minimálně za dnešního stavu bádání se to tak jeví – představuje (1.) studium (rekonstrukce) komponovaných krajinných celků a (2.) studium (rekonstrukce) historického využití ploch (historický land-use). Každý z obou směrů má své pracovní postupy, druhý uvedený se ubírá cestou spíše „statistickou“, tedy kvantitativními aspekty vývoje krajiny. Na fázi deskriptivní bezprostředně navazuje fáze interpretativní – výklad okolností a souvislostí proměn krajiny, odrážejících se v proměnlivé (a to v řadě případů velmi výrazně) škále využití ploch.

Z hlediska historického, krajinného, uměleckého i památkového úhlu pozoruhodné územní celky bývají chráněny jako krajinné památkové zóny. Tomu poplatně dosavadní studium historických krajin preferuje krajiny („mikrosvěty“) komponované, s jasnou koncepcí a poměrně jednoznačně uchopitelné, vůči historickým krajinám jednotnou (apriorní) koncepcí postrádajícím. Jsme nicméně přesvědčeni o tom, že právě v

HISTORICKÉ KRAJINY ČECH

Třeboňsko – Broumovsko – Praha

Eva Chodějovská – Eva Semotanová –
Robert Šimůnek

Historický ústav
Praha 2015

OBSAH

Úvodem

I. **Historické krajiny Čech – směry výzkumu, prameny, interpretace** (*Eva Chodějovská – Eva Semotanová – Robert Šimůnek*)

- a. Krajiny minulosti v zorném úhlu historickogeografického studia.
- b. Krajiny minulosti – prameny, pramenná kritika, interpretace.
- c. Krajiny minulosti v digitálním světě.

II. **Historické krajiny Čech – modelová území**

- a. Krajina třeboňského panství ve středověku a raném novověku (*Robert Šimůnek*)
- b. Broumovsko. Česká barokní krajina? (*Eva Chodějovská*)
- c. Praha a okolí. Krajina jako poezie, krajina jako próza (*Eva Semotanová*)

Závěr

Literatura a prameny

Resumé

Rejstřík